

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 6.10.2006
COM(2006) 583 konč.

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

**o aktiviranju javnega in zasebnega financiranja za svetovni dostop do podnebnju
prijaznih, dostopnih in varnih energetske storitev: Svetovni sklad za energetske
učinkovitost in obnovljive vire energije**

{SEC(2006) 1224}

{SEC(2006) 1225}

1. TRAJNOSTNI RAZVOJ – SVETOVNI OKOLJSKI IZZIV ZA ENERGETSKI SEKTOR

Že od začetka devetdesetih doživlja večji del sveta fazo gospodarske rasti brez primere. Svetovna poraba nafte se je od leta 1994 povečala za 20 % in Mednarodna agencija za energijo (IEA) predvideva, da se bo povečevala za 1,6 % na leto.¹ Po mnenju IEA se bodo svetovne potrebe po energiji do leta 2030 povečale za več kot 60 %. Za zadovoljitev teh potreb bodo po ocenah v naslednjih 25 letih potrebne naložbe v energetske sektor v višini 16 bilijonov USD. Če bi se naložbe še naprej potekale kot so sedaj, to ne bi pomenilo le občutnega finančnega izziva, ampak ne bi vodilo niti do trajnostne prihodnosti, zlasti na področjih:

- **Emisije toplogrednih plinov:** to bi omogočilo, da bi se emisije CO₂ iz energetskega sektorja do leta 2030 povečale za 62 % v primerjavi z letom 2002, medtem ko so voditelji držav na spomladanskem zasedanju Sveta leta 2005 zahtevali vsaj 15 %, morda celo do 50 % svetovno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do leta 2050 v primerjavi z letom 1990. Voditelji G8 so leta 2005 sklenili tudi odločno ukrepati, zato so v Gleneaglesu sprejeli Akcijski načrt o podnebnih spremembah, čisti energiji in trajnostnem razvoju. Prehod na čistejšo energijo naj bi se financiral s povečanimi skupnimi prizadevanji naložbenih okvirjev javnega in zasebnega sektorja, ki vključujejo Svetovno banko in druge večstranske finančne ustanove.
- **Kakovost zraka:** hitra urbanizacija v razvijajočih se gospodarstvih je povzročila visoke ravni onesnaženosti zraka v mnogih mestih, ki imajo škodljive učinke na zdravje ljudi. Na primer, po mnenju Svetovne banke bo na Kitajskem 590 000 prezgodnjih smrti zaradi onesnaženosti zraka v mestih, ki nastane zaradi transportnega in energetskega sektorja. Da bi ta gibanja preobrnil, je treba obnoviti neučinkovite elektrarne in zgradbe ter povečati uporabo tehnologij s skoraj ničnimi emisijami.
- **Revščina in trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri:** približno 1,4 milijarde ljudi v državah v razvoju bi bilo leta 2030 še vedno brez dostopa do moderne energije in število ljudi, ki tradicionalno biomaso uporablja na netrajnosten način za kuhanje in gretje ter zdaj znaša 2,4 milijarde, se ne bi zmanjšalo. Po mnenju IEA bi bile za doseganje 100 % elektrifikacije potrebne dodatne naložbe v višini približno 655 milijard USD. To je ogromen izziv za regije, ki že zdaj težko zbirajo kapital.
- **Energetska varnost:** več kot 60 % povečanja porabe energije bi bilo v obliki nafte in plina. To bi še dodatno povečalo odvisnost od uvoza vseh večjih regij uvoznic. Na primer, odvisnost EU od uvoza nafte in plina bi se do leta 2030 povečala na 93 % in 81 % v primerjavi z 79 % in 49 % v letu 2004. Zato je Komisija pred kratkim predlagala, da bi si prizadevali, da bi minimalna raven skupne mešanice energetskih virov EU prišla iz varne in trajnostne uporabe virov z nizko vsebnostjo ogljika. Kitajska, ki je trenutno v veliki meri samozadostna, bi morala do leta 2030 27 % svojih potreb po plinu pokrivati z uvozom. Dobava

¹ IEA 2004. Svetovno povpraševanje po energiji (World Energy Outlook).

nafte in plina iz Bližnjega vzhoda in Severne Afrike bi se povečala na 44 %.

Jasno je, da potreba po zagotavljanju trajnostnega razvoja, tj. sočasnem premagovanju podnebnih sprememb, zadržuje pomanjkanja energije in zagotovitvi svetovne oskrbe z energijo, zahteva temeljite spremembe v načinu zagotavljanja energetskih storitev in uporabe energetskih virov.

Voditelji držav so na Svetovnem vrhu o trajnostnem razvoju (WSSD) leta 2002 sklenili, da bodo nujno in občutno povečali delež obnovljivih virov energije v svetovni mešanici energetskih virov. EU je na WSSD ustanovila Johannesburško koalicijo za obnovljive vire energije (JREC)² in Energetsko pobudo EU (EUEI), da bi zagotovila, da obveze, ki jih vsebuje Johannesburški načrt uresničevanja, ne bi ostale prazne besede.

Naložbe v obnovljive vire energije in tudi naložbe v energetska učinkovitost so tipične javne dobrine, ki imajo občutne lokalne in svetovne koristi, kot so nične ali nizke emisije toplogrednih plinov ter onesnaževal. Pomagajo izboljšati energetska varnost, saj izkoriščajo lokalno razpoložljivo energijo, kot so veter, sončna energija, geotermalna toplota ali biomasa. Povečana uporaba tehnologij za učinkovite in obnovljive vire energije bo zmanjšala vplive porabe fosilnih goriv na okolje in zdravje ljudi ter v enaki meri omilila napetosti na energetskih trgih. Te tehnologije spodbujajo tudi lokalno zaposlovanje in ustvarjanje dobička, npr. z zagotavljanjem energije za produktivno uporabo, zlasti na oddaljenih območjih, kjer bi bile razširitve električnega omrežja nerentabilne.

Zaradi upoštevanja koristi „javnih dobrin“ v celoti, so projekti za obnovljive vire energije in energetska učinkovitost pogosto ekonomsko privlačni, zlasti v državah v razvoju, kjer je proizvodnja električne energije običajno manj učinkovita in bolj onesnažuje okolje kot v industrializiranih državah z napredno okoljsko zakonodajo. Po predvidenih potekih IEA za alternativno energijo, bi lahko povečana odvisnost od energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije zmanjšala rast svetovnega povpraševanja po energiji z več kot 60 % na 50 %, rast svetovnega povpraševanja po svetovnih emisijah pa z 62 % na 46 %. Zmanjšano povpraševanje v prihodnosti bi lahko vodilo do 15 % znižanja cen nafte. To še vedno ne bi razrešilo vprašanj, zastavljenih zgoraj, bi pa predstavljalo pomemben korak v pravo smer. Komisija je ocenila, da bi lahko izboljšave energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije dolgoročno in stroškovno učinkovito zagotovile do dvotretjinsko zmanjšanje emisij (SEC(2005)180).

Okviri politik se na podlagi številnih javnih koristi izboljšujejo, obnovljivi viri energije in energetska učinkovitost pa so zdaj sestavni del temeljnega naložbenega načrta za energijo in razvoj. Danes lahko na trajosten način zagotovijo dostopno električno energijo in oskrbo z neelektrično energijo za lokalna podjetja in prevoz, zlasti tam, kjer so priključki na omrežje nerentabilni. Električna energija, ki ne prihaja iz električnega omrežja, in mini omrežja zagotavljajo zadostno in varčno energijo na oddaljenih območjih. Na voljo je širok spekter tehnoloških rešitev za

² Število članic v JREC se je od leta 2002 s 66 povečalo na 90 vlad, ki so se obvezale, da bodo občutno povečale delež obnovljivih virov energije, in sicer s sodelovanjem, temelječim na ciljnih in časovnih načrtih, ki bodo usmerjali naložbe. Koaliciji skupaj z Marokom predseduje ES, ki gosti tudi Sekretariat.

zadostitev potreb podjetij in gospodinjstev, kar je še posebej pomembno za države v razvoju.

Če se bodo trenutni trendi nadaljevali, IEA napoveduje, da bo kljub tem prednostim delež obnovljivih virov energije ostal bolj ali manj stalen do leta 2030. Več kot 16 trilijonov USD, ki jih bo treba vložiti do leta 2030, torej predstavlja edinstveno priložnost za vzpostavitev svetovnega sektorja trajnostne energije, ki je ne gre zamuditi. Brez dvoma bo moral večji del prihodnjih naložb v svetovni energetski sektor priti iz zasebnih virov. Izziv za javno politiko je ustvariti prave pobude in varovanje okolja, pri čemer mora zagotoviti, da bodo zasebne naložbe financirale dostop do energetskih storitev, ki so okolju prijazne, dostopne in varne.

To sporočilo obravnava trenutne ovire pri udeležbi zasebnega sektorja, zlasti v državah v razvoju, pri uporabi obnovljivih virov energije in pri tehnologiji za energetsko učinkovitost. Predlaga konkretno in inovativno **javno-zasebno partnerstvo**, ki se imenuje **Svetovni sklad za energetsko učinkovitost in obnovljive vire energije**, da bi aktivirali zasebne naložbe v korist držav v razvoju in gospodarstev v prehodu.

2. OVIRE ZA AKTIVIRANJE ZADOSTNEGA FINANCIRANJA IZ ZASEBNEGA SEKTORJA ZA NALOŽBE V ENERGETSKO UČINKOVITOST IN OBNOVLJIVE VIRE ENERGIJE

IEA v svojem izhodiščnem predvidenem poteku ocenjuje, da bo za svetovne naložbe v ustvarjanje obnovljivih virov energije do leta 2010 potrebnih 241 milijard USD³. Ocenjuje se, da je s tem povezana potreba po tveganem kapitalu v samo državah v razvoju in v gospodarstvih v prehodu več kot 10 milijard USD (9 milijard EUR). Približno 70 % oz. 40 % naložb v proizvodnjo električne energije v Južni Ameriki in v Aziji naj bi bilo namenjenih sektorju obnovljivih virov energije.⁴ Z izboljševanjem okvirjev politik so tudi zasebni vlagatelji vedno bolj zainteresirani.

V zvezi s financiranjem obnovljivih virov energije in energetske učinkovitosti so se razvili nekateri pozitivni dogodki. EIB in drugi mednarodni vlagatelji so ugotovili, da so projekti obnovljivih virov energije vedno bolj donosni, in so si v svojih portfeljih pred kratkim zadali ambiciozne cilje v zvezi z obnovljivimi viri energije in energetsko učinkovitostjo. EIB, na primer, si je zadala cilj, da bo 50 % svojega letnega posojilnega portfelja za energijo EU vložila v projekte obnovljivih virov energije. Delovna skupina za izvozne kredite in kreditna jamstva OECD je aprila 2005 minimalni dovoljeni rok odplačila za naložbe v obnovljive vire energije podaljšala z 10 oziroma 12 let na 15 let. Z začetkom veljavnosti Kjotskega protokola in vzpostavitvijo cen ogljika je zdaj mogoče plačati za okoljske koristi tehnoloških projektov z ničnimi ali nizkimi vsebnostmi ogljika. V državah v razvoju lahko ti projekti zdaj prejmejo kredite za zmanjšanje emisij v okviru mehanizma čistega razvoja Kjotskega protokola. V naslednjih letih bo financiranje ogljika zagotovilo dodatna finančna sredstva za te projekte.

Vendar se projekti obnovljivih virov energije in podjetja, kljub spodbudam, novim perspektivam in referencam robustne tehnologije, še naprej soočajo z velikimi

³ IEA 2003. Napovedi svetovnih naložb v energijo (World Energy Investment Outlook).

⁴ Impax Capital Corp. Ltd 2004. Študija izvedljivost za pobudo potrpežljivega kapitala (The Patient Capital Initiative Feasibility Study).

težavami pri zbiranju zadostnih finančnih sredstev za vlaganje. Problem je zapleten, vendar večinoma osredotočen na področju tveganega kapitala, ki zagotavlja pomembno zavarovanje za posojilodajalce. Nekateri ključni vzroki za povzročanje te finančne blokade so:

- stroški osnovnega kapitala za tehnologije obnovljivih virov energije so tri- do sedemkrat višji kot za pridobivanje običajnih fosilnih goriv. Medtem ko se ti stroški kompenzirajo z mnogo nižjimi in manj spremenljivimi obratovalnimi stroški v primerjavi s tehnologijami, ki temeljijo na fosilnih gorivih, vlagatelji iz zasebnega sektorja še vedno menijo, da so daljši roki odplačevanja preveč tvegani in zato neprivlačni;
- izven regije OECD vlagatelji zasebnega kapitala iščejo dodatna zagotovila. Celo razumni donosi v območju od 6 do 14 % niso dovolj, da bi upravičili različna tveganja v mnogih državah v razvoju;
- tehnologije obnovljivih virov energije so zelo primerne za majhne in srednje velike investicijske projekte. Vendar pa to povzroči občutno višje transakcijske stroške v primerjavi z velikimi elektrarnami na fosilna goriva, zato so bili takšni projekti manj zanimivi za običajne ponudnike tveganega kapitala. Če mednarodne finančne ustanove oziroma zasebni sektor ponujajo tvegani kapital, je ta namenjen velikim naložbam s pogoji, ki niso primerni za mala podjetja ali projekte v skupni vrednosti manj kot 5 10 milijonov EUR.

Zaradi teh dejstev so obnovljivi viri energije pri konkuriranju za skromna finančna sredstva zasebnega kapitala v občutno podrejenem položaju, kar povzroči splošno pomanjkanje lastniškega financiranja v tem sektorju. Svetovna banka je pred kratkim prišla do podobnega sklepa, in sicer, da bo „kljub izboljššanemu regulativnemu okolju in uporabi instrumentov za blaženje političnega tveganja, izziv za financiranje povečanih stroškov in za zmanjšanje tehnoloških tveganj velik“⁵. Vendar velik potencial projektov obnovljivih virov energije in energetske učinkovitosti, da ustvarjajo številne okoljske in socialno-ekonomske javne dobrine, tako lokalno kot tudi globalno, spodbuja javno podporo za rešitev te finančne blokade in za zagotavljanje javnih spodbud za mednarodne in domače zasebne vlagatelje. Vlade bodo morale sodelovati z zasebnim sektorjem, da bodo premostile te finančne ovire.

3. INOVATIVNO JAVNO-ZASEBNO PARTNERSTVO: SVETOVNI SKLAD ZA ENERGETSKO UČINKOVITOST IN OBNOVLJIVE VIRE ENERGIJE

Zato to sporočilo predlaga, da se ustanovi konkretno in inovativno **javno-zasebno partnerstvo**, ki bi se imenovalo **Svetovni sklad za energetska učinkovitost in obnovljive vire energije (GEEREF)**, da bi aktivirali zasebne naložbe, zlasti v državah v razvoju in v gospodarstvih v prehodu, v okviru mednarodnih programov za spodbujanje trajnostnega razvoja. Predlagano partnerstvo bo dopolnilo tekoča prizadevanja za izboljšanje političnega okvira in zato pospešilo trajnostni razvoj s pomočjo hitrejše uporabe tehnologij za učinkovite in obnovljive vire energije.

⁵ Svetovna banka: 2006. Čista energija in razvoj: Na poti k naložbenim okvirjem.

Predlog črpa iz pobude potrpežljivega kapitala (Patient Capital Initiative), ki jo je v okviru JREC leta 2004 sprožila Komisija. Obseg te pobude so usmerjale razprave na WSSD in visoki mednarodni konferenci JREC leta 2003 v Bruslju. Predlog nadgrajuje študijo izvedljivosti iz leta 2004, ki je ocenila različne možnosti za oblikovanje novega ciljno usmerjenega javno-zasebnega partnerstva za financiranje. Študiji izvedljivosti so koristili pripombe in predlogi različnih zainteresiranih strani, med drugim skupine EIB, mednarodne finančne korporacije (IFC) Svetovne banke, EBOR, KfW, Programa ZN za okolje, Programa ZN za razvoj, energetske pobude EU in različnih drugih partnerstev.

Predlog temelji tudi na nedavno objavljeni Zeleni knjigi „Evropska strategija za trajnostno, konkurenčno in varno energijo“⁶, v kateri je Komisija določila celostni pristop za reševanje izzivov trajnostnega razvoja v energetskem sektorju, zlasti v zvezi s podnebnimi spremembami, vključno s pomočjo izboljšane predstavitve in uporabe tehnologij za učinkovite in obnovljive vire energije. Nato je marca 2006 Evropski svet zahteval, da se iz instrumentov Skupnosti zagotovi zadostna podpora za takšne rešitve trajnostne energije. EU bo v okviru dialogov s tretjimi državami tudi privzela proaktivnejši pristop v zagotavljanju trajnostnega razvoja s pomočjo spodbujanja obnovljivih virov energije, tehnologij z nizko stopnjo emisij in energetske učinkovitosti za pomoč v svetovnem boju proti podnebnim spremembam ter izboljšala izvajanje mehanizmov Kjotskega protokola. Ta predlog temelji tudi na „Načelih za integriranje energetskih posegov v razvojno sodelovanje“, ki jih je pred kratkim sprejel Svet (Razvoj)⁷, Obnovljeni strategiji EU za trajnostni razvoj⁸ in na Skupni knjigi Komisije in visokega predstavnika SZVP „Zunanja politika za energetske interese Evrope“⁹, pri čemer vsi dokumenti poudarjajo pomen spodbujanja rešitev čiste energije za reševanje svetovnih podnebnih sprememb, revščine in izziva trajnostnega razvoja.

Glede na omejena finančna sredstva javnega sektorja je potreba po vzpostavitvi inovativnega instrumenta, ki bi pospeševal pridobivanje javnih sredstev, prednostna naloga. V zadnjem sporočilu, ki določa obseg in prednostne naloge za prihodnji Tematski program o okolju in upravljanju naravnih virov, vključno z energijo, je Komisija jasno navedla, da so „inovativni in prilagodljivi mehanizmi financiranja nujno potrebni.“¹⁰ To je tudi glavno sporočilo medinstitucionalnega sporazuma iz junija 2006, ki navaja, da se „ustanove strinjajo, da je uvedba mehanizmov sofinanciranja nujna za okrepitev učinka finančnega vzvoda proračuna EU, tako da bi povečali spodbude za financiranje. Dogovorili so se, da bodo spodbujali razvoj ustreznih večletnih finančnih instrumentov, ki bodo služili kot katalizatorji za javne in zasebne vlagatelje“.¹¹

Najboljša možnost se zdi povečanje dostopa do tveganega kapitala za zasebni sektor s pomočjo javnega zagotavljanja potrpežljivega kapitala, saj omogoča različne načine za porazdelitev tveganja. Javnost bi lahko:

⁶ COM(2006)105, 8. 3. 2006.

⁷ Dokument Sveta 8358/06, 11. 4. 2006.

⁸ Dokument Svet 10117/06, 9. 6. 2006.

⁹ Ta dokument je bil predstavljen Evropskemu svetu 15. in 16. 6. 2006.

¹⁰ COM(2006) 20, 25. 1. 2006 in COM(2005) 324, 3. 8. 2005.

¹¹ UL C 139, 14. 6. 2006, str. 1 – 17, odstavek 49.

- sprejela nižje donose od primera do primera, odvisno, na primer, od dejanskih tveganj, ki jih primer vključuje, s čimer bi dvignili donose za zasebni sektor v smeri komercialnih pragov;
- sprejela daljše obdobja vlaganja ali odplačevanja („prvi noter – zadnji ven“), da bi visoke naložbe, potrebne na začetku, izenačila z nizkimi obratovalnimi in vzdrževalnimi stroški;
- prevzela višje transakcijske stroške, da bi omogočila usmerjanje na mala in srednje velika podjetja in služila potrebam za široko ponudbo storitev za podporo podjetij ter za zagonski kapital in kapital za rast.

4. UPORABA INOVATIVNEGA JAVNO-ZASEBNEGA PARTNERSTVA V PRAKSI

Cilj je aktivirati javno in zasebno financiranje, ki lahko pomaga rešiti finančno blokado za gospodarske projekte obnovljivih virov energije in energetske učinkovitosti ter za podjetja, in bo usmerjeno zlasti na pomanjkanje tveganega kapitala. To lahko vključuje pripravo več uspešnih pilotnih programov. Mednarodne finančne institucije, kot so EIB, EBOR in Svetovna banka, vlagatelji iz zasebnega sektorja in drugi finančni posredniki so se že začeli združevati s Komisijo, da ustanovijo GEEREF. Začetne možnosti sovlaganja sta določili EIB (usmerjene so zlasti na Afriko ter karibsko, pacifiško in sredozemsko regijo) in EBOR (za regionalni sklad, ki zajema vzhodnoevropske trge, ki niso del EU).

Kako bo to videti?

GEEREF bo ustanovljen kot svetovno javno-zasebno partnerstvo v obliki organa, vzpostavljenega v okviru zasebnega prava, s poslanstvom v javnem sektorju.¹² To se bo izvedlo v tesnem sodelovanju z mednarodnimi finančnimi institucijami, kot sta EIB in EBOR. Nudilo bo nove možnosti porazdelitve tveganja in sofinanciranja za različne komercialne in nekomercialne vlagatelje s svetovnim mandatom vlaganja. Omogočilo bo zaposlovanje poklicnih upraviteljev skladov na avtonomni osnovi, ki bodo delovali v skladu s specifičnim mandatom, določenim s strani donatorjev in vlagateljev. Vpeljani bodo visokokakovostno spremljanje, poročanje in nadzor.

Namesto da bi zagotavljal finančna sredstva neposredno ciljnim skupinam, bo GEEREF aktivno sodeloval pri ustvarjanju in financiranju regionalnih podskladov oziroma pri podpiranju podobnih obstoječih pobud. To bo izravnalo posebnosti različnih regionalnih trgov, ki uvajajo mednarodne finančne institucije in poleg znanstvenih spoznanj tudi lokalno strokovno znanje, in spodbudilo dodatno financiranja iz zasebnega sektorja. Sodelovanje v katerem koli podskladu bo predmet združljivosti njegove strategije vlaganja s strategijo vlaganja GEEREF, njegovega dobrega upravljanja, zmogljivosti za izvajanje in zagotavljanja minimalnega deleža komercialnega sofinanciranja.

Kdo bo deležen podpore?

¹² Združljivo z ustreznimi določbami člena 54(2) finančne uredbe.

GEEREF bo podpiral razvijalce projektov za obnovljive vire energije in energetska učinkovitost ter MSP. Največ pozornosti bo namenjene projektom v vrednosti manj kot 10 milijonov EUR, saj komercialni vlagatelji in mednarodne finančne institucije takšne projekte največkrat prezrejo. Poleg uporabnih projektov bodo naložbe vključevale tudi proizvodna in montažna podjetja, potrošnike, MSP in posrednike za mikrofinanciranje.

Katere regije bodo zajete?

GEEREF bo podpiral regionalne podsklade za podsaharsko Afriko, karibske in pacifiške otoške države (AKP države); države evropskega sosledstva (vključno s severno Afriko in države Vzhodne Evrope, ki niso članice EU, vključno z Rusijo); Latinsko Ameriko in Azijo (vključno s Centralno Azijo in Srednjim vzhodom).¹³ Pravno podlago bo zagotovil nov instrument za razvojno sodelovanje, GEEREF pa bo vključen v tematskem programu za okolje in trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri, vključno z energijo (ENRTP), določenem v tem instrumentu.¹⁴ Financiranje bo tržno usmerjeno, prednost pa bodo imele naložbe v tistih državah ali regijah s politikami za obnovljive vire energije in energetska učinkovitost, ki omogočajo vključevanje zasebnega sektorja. Poseben poudarek bo na zadostitvi potreb držav AKP.

Kakšne vrste podpora bo na voljo?

Večji del sklada se bo uporabljal za zagotavljanje tveganega kapitala za različne vrste naložbenih projektov za obnovljive vire energije in energetska učinkovitost. Kapital se bo zagotavljal v okviru dostopnih pogojev „potrpežljivosti“, pri čemer bo stopnja potrpežljivosti odražala stopnjo lokalnih in svetovnih koristi, ki jih nudijo podskladi in projekti, ki se izvajajo v njihovem okviru. Udeležba GEEREF bo segala od 25 % do 50 % za posle s srednjo do visoko stopnjo tveganja in 15 % za posle z nizko stopnjo tveganja. Poleg tega bo sklad vključeval tudi namenske sklade za tehnično pomoč. Ti bodo znašali od 10 % do 20 % skupne velikosti sklada, odvisno od dejanskih potreb po krepitvi zmogljivosti, ki bodo verjetno večje v manj razvitih gospodarstvih. Preko tega je mogoče lokalno in mednarodno tehnično strokovno znanje uporabiti za izboljšanje predlogov projektov in poslovnih načrtov, vzporedno z razvojem zbiranja naložb. Z dejanskim zagotavljanjem tveganega kapitala in tehnične pomoči bo sklad storitev „vse na enem mestu“, ki bo znižala transakcijske stroške in izboljšala skupno uspešnost sklada.

Katere vrste tehnologij bodo podprte?

Obseg naložb bo vključeval širok izbor vrst projektov ter tehnologij za energetska učinkovitost in obnovljive vire energije. Zaradi osredotočenosti na države v razvoju in gospodarstva v prehodu bo poudarek namenjen uporabi okolju prijaznih tehnologij z dobrimi tehničnimi referencami, pri čemer se bo upoštevalo tudi znanstveno znanje, pridobljeno iz programov, kot so okvirni programi Skupnosti. Izkušnje in projekcije kažejo, da majhne hidro- in biomase predstavljajo velik del možnosti za vlaganja, vendar tudi kopenski veter predstavlja občuten potencial. Fotonapetost bi

¹³ Za države, ki so zajete v predpristopni instrument, je treba zagotoviti dodatno financiranje iz drugih instrumentov.

¹⁴ Dokument Sveta 134/06 DEVGGEN, 20. 7. 2006.

lahko ostala predraga za države z najnižjim dohodkom. V naložbenem portfelju bodo verjetno prevladovali obnovljivi viri energije. Projekti energetske učinkovitosti se bodo verjetno uporabljali zlasti tam, kjer je treba razrešiti podobne finančne ovire. Upravičeni bodo tudi sožganje (npr. premoga in odpadkov sladkornega trsa), družbe za energetske storitve ter druge rešitve za čisto in učinkovito energijo majhnega in srednjega obsega.

Kakšna je predvidena velikost sklada?

Minimalni cilj financiranja za GEEREF je 100 milijonov EUR. Ta cilj je tako nujen, da bo lahko imel ustrezen učinek na svetovni ravni, kot tudi zadosten, da bo vzpostavil javno-zasebno partnerstvo, ki se bo sčasoma vzdrževalo samo.

Ob predpostavki, da se prvi finančni dogovor sklene v višini 100 milijonov EUR, je mogoče v okviru strukture podskladov ter na projektni ravni in na ravni MSP zagotoviti dodaten kapital v višini od 300 milijonov EUR do 1 milijarde EUR. Ob možnostih za recikliranje in reinvestiranje začetnih javnih sredstev bi se lahko ta številka v prihodnjih letih še zvišala. Učinek finančnega vzvoda sklada bi lahko segal do faktorja 10. To je občutno višje kot pri običajnih shemah, temelječih na donacijah, ki zahtevajo 50 – 70 % sofinanciranje¹⁵. Poleg tega bo Investicijski sklad v okviru 9. Evropskega razvojnega sklada, ki ga upravlja EIB, predvidoma sofinanciral razvoj dejavnosti v regijah AKP do 50 milijonov EUR. Ta nov instrument bi lahko služil kot pozitiven primer, ki ga je mogoče ponoviti, vključno z drugimi javnimi in zasebnimi vlagatelji.

Kakšna je pričakovana korist?

V celoti investiran in uravnotežen GEEREF bi lahko trgom v državah v razvoju zagotovil skoraj 1 gigavat okolju prijazne energetske sposobnosti. To bi lahko 1–3 milijonom ljudi zagotavljalo trajnostne energetske storitve, kar bi nadomestilo 1–2 milijona ton ekvivalentov CO₂ na leto. GEEREF bo tudi razširil obseg instrumentov za učinkovito podporo razvoja in prenosa okolju prijaznih tehnologij med razvitimi državami in državami v razvoju. Okrepil bo sposobnost Skupnosti za izvajanje zgoraj omenjenih strategij in tematskih programov ter za ustvarjanje sinergij z Evropskimi tehnološkimi platformami, skupnimi tehnološkimi pobudami in partnerstvi za podnebne spremembe in energijo, npr. z Rusijo, Kitajsko in Indijo. Spodbujanje rešitev čiste energije bo ustvarilo velike koristi v smislu izboljšane kakovosti zraka v okolju in v zaprtih prostorih, prav tako pa bo pospeševalo tudi ustanavljanje lokalnih podjetij, zaposlovanje in razvoj dohodkov.

5. ZAKLJUČKI IN NASLEDNJI KORAKI

Predlagani svetovni sklad za energetske učinkovitost in obnovljive vire energije, kakor je opisan v tem sporočilu, je novo javno-zasebno partnerstvo, ki dopolnjuje že obstoječe instrumente financiranja Skupnosti. Oblikovan je posebej za spodbujanje zmognosti Skupnosti za podporo partnerskih držav pri izvajanju programov za trajnostni razvoj in izkoreninjenje revščine ter za pospeševanje prenosa, razvoja in uporabe okolju prijaznih tehnologij. Spodbujal bo učinkovito sodelovanje med

¹⁵ Za podrobnejše izračune, del 6 presoje vpliva v podporo temu sporočilu (SEC(2006) 1224).

donatorji in komercialnimi vlagatelji, vključno z mednarodnimi finančnimi institucijami, ter v končni fazi pospeševal uporabo trajnostnih, varnih in dostopnih energetske tehnologij ter storitev, ki jih te zagotavljajo, na trgu. Predstavlja odločen odgovor na nujno potrebo po inovativnih javno-zasebnih rešitvah za financiranje, ki so jih zahtevale evropske institucije.

Evropska komisija pozdravlja začetno zanimanje EIB in EBOR za sofinanciranje te pobude. Svet in Evropski parlament pa vabi, da zagotovita svojo politično podporo tej novi pobudi, zato da bodo lahko zainteresirane javne in zasebne interesne skupine potrdile svoje zanimanje.

Ob upoštevanju s tem povezanih tveganj Evropska komisija priznava, da bo pomemben prispevek iz proračuna Skupnosti ključnega pomena za zagon pobude in za spodbuditev kasnejšega zasebnega sofinanciranja. Evropska Komisija predlaga GEEREF za obdobje 2007 do 2010 prispevek do 80 milijonov EUR v okviru tematskega programa o okolju in upravljanju naravnih virov, vključno z energijo. Predlaga se, da se prvi prispevek v višini 15 milijonov EUR izvede v letu 2007. GEREFF bo strukturiran tako, da bo zagotavljal, da se ti prispevki sporočijo v letnem poročilu o sodelovanju Odbora za razvojno pomoč. Človeški viri, potrebni za to pobudo, se bodo pokrivali iz obstoječih virov, če bo potrebno, tudi z notranjim prerazporejanjem.

Komisija vabi tudi države članice, države članice EGP ter druge finančne in korporacijske institucije, da se pridružijo tej novi svetovni pobudi.

Glede na to da gre za nov pristop, bodo službe Evropske komisije še naprej razvijale podrobne izvedbene postopke, in sicer v sodelovanju s skupino za upravljanje sklada, EIB in EBOR ter drugimi, ki so izrazili formalno zanimanje za sofinanciranje te pobude. Države članice in Evropski parlament bodo v celoti obveščeni o razvoju te pobude.